

ÅRSREDOVISNING 2004

för Stiftelsen Världsnaturfonden WWF

Org.nr 802005-9823

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Stiftelsens syfte och organisation

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har till ändamål att i samverkan med WWF International genom finansiellt stöd verka för vetenskapliga undersökningar, upplysning och undervisning, inrättande av naturreservat samt skyddande av hotade djur- och växtarter och deras livsmiljöer, allt i syfte att bevara, vårda och rationellt nyttja naturen och de förnybara naturtillgångarna. Stiftelsen skall därvid idémässigt och ekonomiskt samarbeta med myndigheter, organisationer, institutioner, företag och enskilda personer med intresse för samma ändamål.

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF har ett förtroenderåd anknutet i vilket H M Konungen är ordförande. Förtroenderådets uppgift är bl a att rekommendera den övergripande inriktningen av stiftelsens verksamhet samt att utse ledamöter i stiftelsens styrelse. Stiftelsens ansvariga organ är dess styrelse med Lennart Ahlgren som ordförande.

Stiftelsens kansli finns i Ulriksdals Slott, Solna.

NATURVÅRDSVERKSAMHETEN

WWF Sveriges (Världsnaturfondens) huvuduppgift är att skydda den biologiska mångfalden och verka för naturresursernas uthålliga nyttjande, både i Sverige och globalt genom WWFs nätverk.

WWF International koncentrerar sitt arbete till sex globala temata (*skog, hav och kust, sötvatten, klimat, miljögifter och arter*) inom vad som kallas **One Global Programme**. Detta nya program omfattar dels WWFs s k Mission, en uppsättning s k kärnvärderingar (core values) och ett antal globala naturvårdsmål. Dessa mål är vägledande för Världsnaturfondens arbete. Verksamheten fokuseras till prioriterade ekoregioner som framtagits genom en global biodiversitetsanalys (Global 200). WWF Sveriges naturvårdsarbete är organiserat i fem program, vilkas verksamhet beskrivs separat nedan. Tre av dessa är identiska med tre av de globala temata (*skog, hav och kust och sötvatten*). Vid sidan av dessa program ger vi också stöd till övriga tre globala temata, f o m 2005 för första gången till temat *arter*. Under december genomfördes (på vårt initiativ) en internationell utvärdering av Världsnaturfondens naturvårdsarbete, dels för att se hur effektivt vårt arbete bedrivs dels för att se hur väl integrerade vi är med One Global Programme. Resultatet av utvärderingen levererades i slutet

av januari 2005 och kommer att utgöra ett viktigt bakgrundsmaterial för Världsnaturfondens strategiarbete.

Det marina arbetet är fr a inriktat på att öka antalet skyddade marina områden och att uppnå ett hållbart fiske

Kulturlandskapets projekt handlar också i hög grad om restaurering, hävd och områdesskydd men även om rovdjursfrågor, illegal arthandel och påverkan på EUs jordbrukspolitik.

Arbetet inom *skogsprogrammet* syftar till att skapa ett långsiktigt hållbart skogsbruk, skydda tillräckliga arealer skog med höga skyddsvärden, och att restaurera förödda skogsbiotoper.

Sötvattensarbetet fokuserar på skydd, restaurering och hållbar förvaltning av våtmarker och avrinningsområden samt på vattenkrävande verksamheter som bomullsodling och dammar.

Programmet för *utbildning och ungdom* fokuserar på utbildning och information om uthållig utveckling, t ex i form av lärarfortbildning och nätverksarbete i Sverige, runt Östersjön och i andra utvalda ekoregioner.

Som en komplettering till arbetet inom programverksamheten drivs vissa projekt med programövergripande inriktning. Ett gäller arbetet inom *WWF Baltic Ecoregion Programme*. Ett annat gäller arbetet med *internationella policyfrågor* som följer två linjer: a) *övergripande policyfrågor*, som handlar om ekonomiska institutioner och miljön, ett internationellt ramverk för hållbar utveckling samt information och utbildning på det internationella policyområdet, samt b) *klimatfrågan* med fokusering på det internationella regelverket och näringslivets roll i arbetet.

Dessutom stöder vi arbetet inom *Internationella försurningssekretariatet*, *Internationella kemikaliesekretariatet* och *Internationella fiskesekretariatet* där Världsnaturfonden ingår i samtliga styrelser.

HAV OCH KUST

Under 2004 fortsatte programmet att prioritera två huvudinriktningar för att bevara havens biologiska mångfald – marina skyddade områden och hållbart fiske. Frågor som är särskilt viktiga för de svenska haven fick ökad bevakning genom att en projektanställd för sjöfartsfrågorna anställdes på deltid. Därmed kunde vi mer effektivt driva frågan om utnämmandet av Östersjön som ett särskilt känsligt havsområde, PSSA (Particularly Sensitive Sea Area), enligt FN-organet IMOs (International Maritime Organization) klassificering.

Nationellt

Ett intensivt arbete för att få till stånd ytterligare skydd av marina miljöer har bedrivits. Genom media, remissvar och brev till svenska regeringen och EU-kommissionen har vi verkat för att värdefulla utsjöbankar ska skyddas inom EU:s nätverk av Natura 2000-områden samt inom HELCOMs och OSPARs nätverk. Arbetet med skydd av utsjöbankar har även medfört att Världsnaturfonden engagerat sig i debatten om havsbaserad vindkraft. Regeringen beslutade under hösten t ex att vindkraft inte kommer byggas ut på Fladen.

I Kosterfjorden har vi fortsatt arbetet med att inventera skyddsvärda marina miljöer för att utveckla en metodik för kartering av havsområden. I Hvaler, den norska delen av området

som gränsar till Kosterfjorden, har arbetet fortsatt med kartering av det tidigare okända korallrev som påträffades förra året.

Som en fortsättning på den gemensamma plattformen med Sveriges Fiskares Riksförbund (SFR) genomfördes i augusti ett seminarium om marina skyddade områden där även områden med fiskestopp diskuterades. Evenemanget var välbesökt och uppmärksammades i media över hela landet.

Policyarbete och forskning har även omfattat insatser riktade mot havsfåglar (t ex måsfåglar) som hotas av bl a miljögifter och som bifångster i fiskeredskap. Fågeldöden under sommaren och den sänkta födslovikten hos sillgrisslor uppmärksammades särskilt. Därtill har policyarbete för att minska utsläpp av olja och att förhindra skadliga effekter av sjöfarten bedrivits under året, bl a genom att föreslå ytterligare skyddsåtgärder inom ramen för PSSA-arbetet. Vid ett välbesökt seminarium i samband med Östersjöfestivalen presenterade representanter för sjöfartsnäring och industri hur säkerheten för transporter till havs kan förbättras.

Internationellt

Världsnaturfonden fokuserar internationellt på skydd av valar och havssköldpaddor. Värvningen av späckhuggarfaddrar har uppnått målsättningen och kommer att ge ett betydande stöd till Hav & Kust-programmets verksamhet.

Det gemensamma arbetet i ekoregionen Östersjön har hittat effektiva arbetsformer som utnyttjar resurser och nätverk på ett optimalt sätt. Programkontoret – Baltic Sea Ecoregion Programme – på Ulriksdal har bidragit till denna samordning och anda.

I västra Indiska Oceanen fortsätter Världsnaturfonden att stödja projekt där man samarbetar med lokalbefolkningen för att skydda naturvärdena i marina reservat och gynna ett hållbart nyttjande av naturresurserna. Detta har naturligtvis fått ökad aktualitet i spåren efter den katastrofala tsunamikatastrofen den 26 december 2004.

Under 2005 kommer arbetet med att inrätta flera marina skyddade områden i de svenska haven att bedrivas som en nationell kampanj. Fisk- och fiskefrågorna kommer att komplettera Världsnaturfondens satsningar och aktiviteter för marina skyddade områden. Inrättandet av en regional rådgivande nämnd för fiske och fiskförvaltning i Östersjön (RAC) kommer också att engagera Världsnaturfonden under de kommande åren. Sjöfartsarbetet kommer att utvecklas ytterligare som ett led i förberedelserna inför Nordsjökonferensens ministermöte våren 2006. Ytterligare arter lämpliga för insamlingskampanjer kommer att utses under året.

KULTURLANDSKAPET

Programmet fokuserar på landsbygdsutveckling som inkluderar hållbart nyttjande av naturresurser, rovdjursfrågor och påverkan på EU:s jordbrukspolitik samt arktisfrågor och arthandel.

Många växt- och djurarter i jordbrukslandskapet är beroende av den störning som bete och slåtter utgör. Ett aktivt jordbruk med betande djur på naturbetesmarkerna är därför en förutsättning för en rik natur. Arbetet med landsbygdsutveckling sker framför allt regionalt där Världsnaturfondens finansiella insatser kompletteras med extern finansiering. Strategiskt

följer satsningen devisen om bondens dubbla uppdrag: produktion av mat, gärna med ”gröna” tilläggsvärden och ”produktion” av artrika, levande landskap.

Nationellt

Det ICA-stödda *Naturbetesprojektet* gick under 2004 in i sin andra fas. Arbetet fokuseras nu på ett antal områden med mycket höga naturvärden (t ex Närkes fågelsjöar, Västmanlands Svartådal, Roslagen i Uppland, Mittlanskogen och norra delen av Öland, Sudret på södra Gotland, Emådalen och Bråbygden i östra Småland). Naturbeteskött, dvs kött producerat genom god naturvård och med hög smakkvalité produceras nu också på Öland och i Närke. Detta är viktigt både för att säkra långsiktig hävd av markerna och för att engagera konsumenterna i en viktig naturvårdsfråga. Naturbeteskött finns sålunda både nationellt (ICA naturbeteskött) och i fyra regioner (Mälarhagskött, Vindelälvens naturbeteskött, naturbeteskött från Öland och Naturbeteskött från Närke). Programmets mål om att säkra denna konceptuella produktion i tre områden är således redan nådd.

De regionala projekten (t ex Vindelälvsprojektet, Närkeshagar, Roslagshagar och Öland) försätter enligt plan, ofta kompletterade med EU-stöd. Några nya är också planerade – Östra Småland och Svartådalen.

Personal inom programmet fortsätter att delta i debatten kring *den gemensamma jordbrukspolitiken* och har bl a producerat en uppsats om effekterna av frikopplingen på framtida skötsel av naturbetesmarkerna. Personal inom programmet deltar också i en kriterieframställning för offentlig upphandling (fr a naturbeteskött) inom AB Svenska Miljöstyrningsrådet, är medlem i Svenskt Sigills kriterieråd, samt är medlem i HagmarksMistras styrelse.

Rovdjursarbetet fokuserar på att underlätta samexistensen mellan människor och stora rovdjur, stöd till de skandinaviska rovdjursprojekten och påverkan på människors attityder till rovdjur. WWF har genomfört kurser för lärare i Jokkmokk och Orsa om hur man skapar en konstruktiv och respektfull samtalsmiljö i klassrummet i de kontroversiella rovdjursfrågorna. Världsnaturfonden är representerad i den statliga utredningen om jakt och fiske i fjällen och är sammanhållande i en arbetsgrupp mot illegal jakt på de stora rovdjurena. För att åstadkomma fler fällande domar planerar gruppen en utbildning under 2005 för tjänstemän som blir konsulterade i rättsfall vid misstänkt illegal jakt.

Internationellt

Det Världsbanksstödda (GEF) Baltic Sea Regional Project som regionalt leds av HELCOM via ICES, SLU och WWF har nu börjat genomföras i form av miljöutbildning av lantbrukare och restaurering av kustbiotoper. WWF är genom Baltic Ecoregion Programme representerat i projektets styrelse. Väinameriprojektet i västra Estland har haft ett utvärderingsår med besök av projektets tre experter för att säkra långsiktigheten i de företag som projektet genererat (jordbruk, hantverk och turism). Projektet har också besökts av andra WWF-program (One Europe More Nature och Medelhavsprogrammet) som imponerats av storleken, långsiktigheten och integrationen mellan de tre komponenterna. Ett fantastiskt naturvårdsresultat är att 80 par sydliga kärrsnäppor har häckat på Matsalus strandängar – det är huvuddelen av Östersjöpopulationen av arten! Fler konkreta resultat är ca 5 000 ha välhävdade gräsmarker, 60 km stängsel, 23 seminarier, 11 studieturer (främst till Sverige), 10 TV-program, 5 turistpaket, ca 300 projektrelaterade betesdjur och 15 nya arbetstillfällen.

I Olonets (i ryska Karelen) har samarbetet med Väinameriprojektet fortsatt med flera studieresor. Det karelska jordbruksministeriet har också bett WWF att utveckla ett naturbetesprojekt i området. En ansökan om Sida-stöd har därför skrivits under året.

Programmets insatser i öst har uppskattats. Lennart Gladh har erhållit den estniska Marjamaa orden av fjärde storleken av Estlands president och WWF har dessutom fått diplom av Karelens jordbruksminister för insatser som gynnar karelsk ekonomi.

I östra Ryssland pågår två andra projekt på relativt låg aktivitetsnivå. I Kamchatka fortsätter etableringen av en lämplig infrastruktur för barn- och ungdomsutbildning inom skyddade områden, i Sakha (östra Sibirien) hjälper vi till att underhålla den tidigare av WWF finansierade forskningsstationen i Lenadeltat.

Under året har programmet deltagit i det internationella arbete som leds av TRAFFIC International samt i arbetet inom EU som leds av TRAFFIC Europe. TRAFFIC fokuserade sitt arbete på förberedelserna inför och arbete under CITES-konventionens partsmöte i Thailand, som hölls i oktober.

Under året startade det stora landsbygds- och miljöundervisningsprojekt som skrivits av programmet i samarbete med programmet för utbildning och ungdom samt WWF Mongoliet. Sida stöder projektet med 7 miljoner under tre år och arbetet genomförs av det skandinaviska konsultföretaget Ramboll Natura. WWFs stöd till miljögiftsarbetet i Mongoliet har också resulterat i en stor policyseger när den mongoliska regeringen förbjöd ett farligt ”gnagargift” i alla utom en av landets regioner.

Erfarenheterna från programmets arbete har också används internationellt, inte minst inom WWFs Agriculture & Rural Development Team.

Landsbygdsutvecklingsprojekt i Sverige kommer också under 2005 att fortsätta i östra Småland, Öland, Närke, Roslagen, Svartån och Vindelälven, samt i Estland, ryska Karelen (ny Sidaansökan på gång) och Mongoliet, förstärkta med medel från bl a EU, Sida och Forum Syd. Rovdjursarbetet fokuseras på att producera en EU-Life Nature-ansökan för järv, att förhindra illegal jakt samt ett fortsatt deltagande i den statliga utredningen om jakt och fiske i fjällen. Bevakning av den illegala arthandeln fortsätter både nationellt och internationellt. Arbetet i ryska Arktis (främst Sakha-republiken och Kamtjatka) fortsätter.

SKOG

Skogsprogrammet har under året framgångsrikt arbetat för att uppnå WWFs långsiktiga areella mål för skogsskydd, skogsskötsel och restaurering av förödda skogsbiotoper.

Nationellt

Arbetet med skyddade skogsområden i Sverige har fokuserat på att vidareutveckla nationalparken Fulufjället till en sk ”Pan Park”. I området arbetar nu lokala företag tillsammans med Länsstyrelsen och WWF med att utveckla uthållig turism, till förmån för den lokala samhällsutvecklingen och naturskyddet. Arbetet har fått mycket uppmärksamhet och ses som ett gott exempel på hur naturskydd kan kombineras med samhällsutveckling.

Forskningsprogrammet om ädellövskog på Lantbruksuniversitetet (SLU) har kommit igång, och ett flertal projekt har startat. Målet är att öka arealen ädellövskog i landet, samt att därmed värna om de värden den innehåller.

WWF arbetar med svenska företag som köper stora mängder trä- och pappersprodukter inom WWF Sweden Forest & Trade Network. Under året har en trappstegsmodell för att uppnå ansvarsfulla inköp lanserats, och denna har fått mycket positivt mottagande hos företagen. Trappstegsmodellen går i korthet ut på att man stegvis köper sitt virke från bättre och bättre källor för att slutligen endast använda FSC-certifierat virke. WWF har bl a uppmärksammat den omfattande importen av virke till Sverige från främst Baltikum och Ryssland och det stora ansvar som Sverige och svenska aktörer har. Ett resultat är att flera företag överväger att införa WWFs trappstegsmodell för ansvarsfulla inköp för att motverka riskerna med importerat virke. Lobbyinginsatser för att få svenska regeringen att agera mer aktivt mot illegal avverkning och skogsbrukskriminalitet inom EU har kompletterat detta.

WWF har under året haft en fortsatt framträdande roll inom skogscertifieringssystemet FSC på både nationell och internationell nivå. WWF var representerat vid FSCs 10-årsjubileum i Bonn under hösten, och nyligen antog FSC Sverige nya stadgar, som innebär att arbetet omorganiserats och effektiviserats.

Internationellt

Under året startade ett nytt projekt i Archangelsk oblast (län) i Ryssland. Det syftar till att hitta metoder för att identifiera och skydda de stora kvarvarande urskogsområden som fortfarande finns i regionen. Projektet baseras på ett samarbete mellan miljöorganisationer, myndigheter och skogsbolag och har redan resulterat i flera frivilliga överenskommelser med skogsbolag att inte avverka stora urskogsområden.

Under året har stöd även givits till WWFs arbete med att skydda ett av Europas mest unika skogsområden – Bialowiezaskogen i östra Polen. Genom information, lobbyingsarbete samt utveckling av ekoturism i området arbetar WWF för att skapa opinion för ett fullständigt skydd av Europas sista stora låglandsurskog.

I tropikerna har under året ett omfattande naturvårdsarbete bedrivits med fokus på de tre stora kvarvarande blocken av regnskog; Amazonas, Kongobäckenet och i den indonesiska övärlden. Detta arbete bedrivs uteslutande i de högst prioriterade ekoregionerna och nu utvecklas ekoregionplaner för Madagaskars regnskogar, Panda-skogarna i sydvästra Kina och Albertine Rifts bergsregnskogar (i Afrika).

I Sydamerikas regnskogar har arbetet med genomförandet av avsättningar av stora arealer ursprunglig skog fortsatt med stor framgång. Dessutom har Världsnaturfonden initierat ett antal FSC-certifierade byskogsprojekt, tillräckligt stora för att bli ekonomiskt intressanta för byborna. Under året har bl a Juqui-indianernas byskogsbruk blivit miljömärkt. Byskogsprojekten har också kunnat kombineras med andra typer av utkomstmöjligheter för lokalbefolkningen i de skyddsvärda skogarna, bl a ekoturismutveckling. Viktiga framsteg i sydvästra Amazonas regnskogar är det gränsöverskridande samarbetet mellan Bolivia och Brasilien i förvaltning av regnskogen och dess resurser. Detta samarbete har kommit till stånd tack vare WWF's aktiva lobbying.

I Afrika bedrivs arbete i följande ekoregioner Congo Basin (dels i Kameruns kustregnskogar dels i Albertine Rift), Miombo och i Madagaskars regnskogar. I Kamerun har arbetet med att skapa en ny nationalpark fortsatt och myndigheter, lokalbefolkning och lokala ledare har nu enats om var parkgränsen ska gå. Dessutom har vi i ett antal byar kommit tillrätta med den illegala jakten på bushmeat genom att bilda jaktvårdsföreningar.

I Albertine rifts regnskogar har en rad projektaktiviteter ägt rum. I Kahuzi-Biegas nationalpark i Kongo har vi utrustat parkförvaltningen med uniformer och stött deras arbete med ”anti-tjuvjakt”. Under året har parkförvaltningen ökat kontrollen över parken från 10% i januari till över 90 % i november. Denna park är den östra låglandsgorillans främsta hemvist. I Virungaparken har arbetet fortsatt med att demarkera parkgränsen, utveckla byskogsbruk, plantskolor, och direkt arbete med Grauers gorilla, bergsgorilla och östlig schimpans. Utveckling av ”ranger based monitoring” och ”bufferzone management” är andra viktiga naturvårdsverktyg som används. Bergsgorillorna har ökat i antal och f n finns det 704 stycken.

Arbetet med att utveckla korridorer av hänsynsfullt brukad skog mellan skyddade områden har fortsatt under året, bl a i Sichuanprovinsen i Kina, och på sydöstra Madagaskar. En räkning av pandor (i Kina) avslutades under året och det glädjande resultatet är att det finns ca 1600 pandor i vilt tillstånd.

Under året har Världsnaturfonden stött arbetet med att bevara två av de mest hotade noshörningsarterna; svart noshörning i Kenya och Javanoshörning i Indonesien. Arbetet med att skapa en ny nationalpark i Sebangau på Borneo är nu i hamn. Denna park skyddar nu 568 700 ha ursprunglig regnskog, som utgör den viktigaste skogen för den globalt hotade Borneo-orangutangen.

Tack vare det omfattande samarbetet med IKEA kring skogsfrågor internationellt, har det ömsesidiga förtroendet vuxit, och WWF har under året inbjudits till och deltagit i framtagandet av företagets nya strategi för miljö och sociala frågor. Detta har också medfört att samarbetet sannolikt kommer att inkludera även andra områden, t ex sötvattensfrågor, med fokus på bomull samt klimatfrågor och handels- och investeringsfrågor.

Det svenska skogsprogrammet är dessutom värd för den europeiska koordinationen av arbetet med skogsbrukskriminalitet, samt samordningen av europeiska Forest and Trade Networks.

Under 2005 kommer arbetet med att skydda skogar att koncentreras på att utveckla samarbeten mellan myndigheter, markägare och allmänhet i Sverige. Internationellt kommer vi att fortsätta att utveckla modeller för att peka ut skogar med höga bevarandevärden, samt att i prioriterade ekoregioner hjälpa till att skydda större områden av betydelse för den biologiska mångfaldens bevarande. Vi kommer också att arbeta med att påvisa och bekämpa illegalt skogsbruk och illegal handel. Världsnaturfonden ska påverka alla aktörer att avstå från handel med skogsråvaror av tvivelaktigt ursprung. Satsningen på att motverka omvandling av tropiska skogar till palmoljaplantager kommer att intensifieras, och samverkan med handeln att utökas.

VÅTMARKER OCH SÖTVATTEN

Målet med programmets verksamhet är att sjöar, rinnande vatten och våtmarker ska förvaltas på ett sätt som gynnar den biologiska mångfalden och vattenresursens långsiktiga nyttjande. Arbetet för att uppnå dessa mål sker främst genom 1) skötsel och restaurering, 2) förbättrat juridiskt skydd, 3) minskad exploatering, övergödning och förorening, samt 4) hållbart nyttjande.

Nationellt

Ett antal våtmarker och rinnande vatten runt om i landet restaureras nu med stöd från Världsnaturfonden. I Smedjeåns dalgång i Halland har arbetet med att skapa ”meanderslingor” fortsatt. Inom ramen för projekt ”Levande Skogsvatten” har ett demonstrationsområde för igenläggning av diken i skog tagits fram i Laskerud (Värmland). I Karsvreta träsk (Uppland) har röjningar av igenväxande våtmarker genomförts. Projekteringar av nya våtmarker har utförts i Borsta kärr (Skåne) inom Högestads och Christinehofs fideikommiss och längs Pite älvdal (Norrbotten och Lappland). Restaureringarna av Asköviken (Västmanland) kan nu ta fart genom att en ansökan om finansiering från EU:s Life-fond gav utdelning och med WWFs stöd påbörjas nu ett 5-årigt restaureringsprojekt.

EU-kommissionen godkände även den Life-ansökan om flodpärlmussla som lämnats in under året. När det gäller övriga projekt inriktade mot våtmarksarter kan särskilt nämnas projekten för vit stork och hotade groddjur i Skåne som fortsatt enligt tidigare plan.

Fjällgåsprojektet får en nystart efter att det har vilat några år beroende på konflikter när det gäller bedömningen av en ogynnsam genetisk sammansättning hos avelspopulationen. Den del av fjällgåspopulationen som finns i fångenskap har sanerats genetiskt och nya arvsanlag (ägg) kommer att tas in från Ryssland. I likhet med tidigare kommer projektet att drivas av Naturvårdsverket och Sv Jägareförbundet. Dessutom har vi återaktiverat fjällgåsprojektet i Kustanais våtmarker (i Kazachstan).

Under de senaste åren har WWF stött framtagandet av en film om de värdefulla svenska våtmarkerna – och speciellt myrarna. Glädjande nog kunde denna film sändas på bästa sändningstid i Sveriges Television under namnet Våtmarkernas Hemligheter.

Arbetet med att förbättra det lagliga skyddet av våtmarker och vattenmiljöer sker främst genom engagemang i Natura 2000-arbetet, både genom påverkan på statliga myndigheter i Sverige och genom insatser på EU-nivå. Under året utföll ett mycket lyckat resultat av Världsnaturfondens lobbying. Ett stort antal nya Natura 2000-områden kom till, framför allt sådana som täckte brister i nätverket, exempelvis flera värdefulla sötvattensområden. I början av februari hoppas WWF kunna presentera ett förslag till svensk våtmarksstrategi tillsammans med Svenska Jägareförbundet, Sveriges Ornitologiska Förening och Våtmarksfonden.

Engagemanget i ArtDatabankens styrelse har varit särskilt positivt under året. Genom framgångsrika framställningar till regeringen har nu ArtDatabanken en årsbudget på ca 93 miljoner kronor, där större delen av medlen används för att finansiera den svenska Nationalnyckeln – Sveriges största bokprojekt genom tiderna – ett arbete som beräknas pågå fram till år 2024.

Internationellt

Världsnaturfonden har stött det internationella arbetet inom det internationella sötvattensprogrammet ”Living Waters Programme” där arbetet med att uppnå de globalt uppsatta målen (”milestones”) fortskrider enligt plan. Även arbetet med att försöka rädda de utrotningshotade floddelfinerna i Pakistan och Indien har fortsatt. I början av 2004 anordnade WWF ett stort internationellt seminarium om dammar med syfte att få svenska aktörer att tillämpa rekommendationerna i World Commission on Dams. Efter seminariet fortsatte arbetet att tillsammans med SNF förmå svenska regeringen att engagera sig i frågan. Miljöminister Lena Sommestad återkom till oss i ett brev under juni månad där hon uttryckte en positiv inställning till vårt arbete. Under slutet av året resulterade arbetet i att Swedish Water House, med finansiering från regeringen, stöder vårt önskemål om en dialogprocess. Under hösten resulterade vårt bomullsarbete i anordnandet av en internationell konferens med

några av de viktigaste europeiska och amerikanska bomullstextilföretagen. Detta möte ses som en start för arbetet att tillsammans med företag förändra världens bomullsproduktion så att den blir mindre skadlig för miljön.

Under 2005 kommer arbetet med att utveckla Pite älv som modellprojekt för vattenfrågor inom ett större avrinningsområde att utvecklas. Våtmarksmodellprojekt för helhetsåtgärder inom avrinningsområden kommer att utvecklas, speciellt i skogslandskapet. Life-projekten för flodpärlmussla och Asköviken kommer att startas upp. Insatser för floder och våtmarker i Polen och Ryssland planeras. Den särskilda satsningen i Skåne kommer att fortsätta, liksom vissa artinriktade satsningar. Engagemanget internationellt inom Living Waters Programme och för floddelfiner liksom för genomförandet av EUs vattendirektiv och Natura 2000 kommer att fortsätta. Detta gäller också engagemanget för miljöanpassad bomullsodling och dammar.

UTBILDNING OCH UNGDOM

WWFs utbildningsprogram arbetar i Sverige för att stimulera skolors arbete med utbildning för hållbar utveckling i allmänhet och för WWF centrala frågor i synnerhet. Hos en bredare målgrupp försöker vi öka medvetenheten om hur vår vardagskonsumtion påverkar t ex tropiska skogar, hav och sötvattenskosystem samt öka efterfrågan på uthålligt framtagna produkter.

Utbildningsprogrammets internationella verksamhet fokuserar på ett antal utvalda regioner; Östersjöregionen, Victoriasjöns avrinningsområde i Afrika samt ett antal områden i Asien. Även internationellt vill vi bidra till en ökad kapacitet hos de formella skolsystemen och organisationer i lärandet för hållbar utveckling samt att öka delaktigheten hos lokalbefolkningen i utvalda modellområden.

Nationellt

I och med en ökad världshandel påverkar vi som konsumenter förhållanden på andra håll i världen. Under de senaste fyra åren har WWF fått stöd från Sida för att uppmärksamma vårt avtryck i tropikerna genom konsumtion av palmolja och soja. Hittills har projektet gett stöd till en dokumentärfilm som visats i SVT, till tryckta och Internetbaserade informations- och utbildningsmaterial, fortbildning och påverkansarbete gentemot olika aktörer. I Sverige har detta resulterat i att stora delar av detaljhandeln och flera viktiga tillverkare och återförsäljare ställt sig bakom och lovat bidra till arbetet för en mer uthållig produktion av palmolja. Att nå dit kommer att ta tid, men viktiga steg har redan tagits.

Den omfattande fortbildningsåtgärden kring ekologiska fotavtryck som påbörjades 2003 har fortsatt för lärare och blivande lärare. Hittills har över 2 200 lärare deltagit.

Beträffande hållbar vattenanvändning har vi också bedrivit fortbildning för ca 400 lärare/studenter. Läromedlet "Vatten som livsmiljö och resurs" har då stått i centrum. Dessutom har en omfattande fortbildning- och föreläsningsturné om vattenfrågor anordnats under året tillsammans med Studieförbundet. Syftet var att öka helhetssynen kring vad som påverkar hela avrinningsområden. Hittills har ca 750 personer deltagit.

Naturvaktarna, WWFs största utbildningsprogram, gör en nystart. Under årens lopp har tusentals barn och ungdomar utrustade med håvar, lappar och protokoll tagit tempen på

miljön. 2004 gick flera finansiärer in och stöttade Naturvåktarnas nya satsning på utbildning för hållbar utveckling. I Västra Götaland görs en kraftsamling där vi tillsammans med pilotskolor och författare utvecklar nya material och metoder som kan stimulera lärarlag i arbetet med att öka elevers kunskaper och förmåga att reflektera, kritiskt granska och söka nya lösningar på hållbar utveckling. Över hela landet ska sedan lärare fortbildas och Naturvåktarprogrammet spridas.

I Sverige har många en mörk bild av länderna på andra sidan Östersjön. *Östersjögrannar* är ett läromedel för grundskolans äldre elever. Med hjälp av en väl genomarbetad handledning, elevblad och en film har lärarna fakta och metoder för en temavecka som ska ge ungdomar en mer mångfasetterad bild av naturen och människorna i öst. Materialet finns på WWFs hemsida som har 20 000 besökare i veckan. WWFs långsiktiga utbildningsarbete och rikliga utbud har gjort att många lärare hittar material och fakta för sin undervisning.

Internationellt

Sex organisationer i Ryssland, Estland, Lettland, Litauen och Polen deltar i Naturvåktarnas motsvarighet på andra sidan Östersjön, Naturewatch Baltic. Efter EU inträdet arbetar nu organisationerna i Baltikum och Polen med Naturewatch Baltic självständigt på nationell nivå. De två ryska organisationerna samt det internationella nätverket får fortsatt stöd från WWF. Målet med Naturewatch Baltic är att stärka organisationerna samt ge ökade kunskaper och erfarenheter för arbete med miljöundervisning och hållbar utveckling på lokal nivå. Med material och metoder från Naturewatch Baltic kunde mer än 10 000 ungdomar lämna klassrummen för att lära sig om natur och hållbar utveckling; i samhället, i skogen, hagen eller vid stranden. En fördjupad samverkan mellan jordbruksprogrammet och utbildning fortsätter i Olonets i ryska Karelen. I september möttes utbildare från Naturewatch, studieförbund och universitet runt Östersjön för att utveckla de två nya dotterprojekten inom utbildning, ett för lärarstuderanden tillsammans med Uppsala Universitet, ett annat för grupper av yrkesverksamma pedagoger i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan. Naturewatch Baltic får finansiellt stöd av Sida.

Utbildningsprogrammet inom Victoriasjöns avrinningsområde har satt igång i Tanzania med en fortbildningssatsning av ett antal utvalda skolor och byar kring Mara-floden som rinner ut i Victoriasjön. Samtliga lärare i de utvalda skolorna och alla lektorer på två lärarhögskolor har påbörjat en miljöutbildning som ger både fakta och metoder. Både lärare och lärarfortbildare har upprättat aktionsplaner för hur de ska arbeta vidare. Representanter från de utvalda byarna har deltagit i workshops där de har identifierat miljöproblem och analyserat sina roller och vad som kan göras. De och lärarna ska få mer fortbildning, fler regioner ska omfattas, material ska tas fram, lokala projekt implementeras och nätverk skapas mellan Tanzania, Kenya och Uganda. Målsättningen är att förbättra metoderna för miljöutbildning samt tillhandahålla aktuellt material och därigenom öka kunskaperna om vad som påverkar avrinningsområdet samt stimulera arbete med alternativa metoder som skonar miljö och förbättrar levnadsvillkoren.

Ett stort utbildningsprogram har dragit igång i Mongoliet. En antal representanter från skolor i ekoregionen Altai Sayan har deltagit i en första kursomgång. Dessutom har de första kurserna hållits för blivande fortbildare från hela landet. De har utbildats i miljöfrågor och användande av pedagogiska metoder för att sedan fortbildas löpande och bygga ett nätverk för att utbilda lärare inom sina respektive områden. Skolorna i Altai Sayan skall kunna utgöra goda modeller för andra, testa metoder och material och dela med sig av sina erfarenheter till det nationella nätverket.

I Indien har en rad olika lärare och byar fått fortbildning och stöd. Ett exempel är ett försöksprojekt där bönder fått utbildning i att odla medicinalväxter för att minska trycket på skogarna och deras hotade arter. WWF Indiens utbildningsprogram stimulerar tusentals naturklubbar som bildats ute på skolorna där engagerade lärare och elever lär sig mera och arbetar praktiskt med olika naturvårdsprojekt.

2005 förväntas verksamheten i Östersjöområdet gå in i en ny fas med en rad nya initiativ för utbildning för hållbar utveckling genom nya material och metoder för fortbildning. I Sverige fortsätter nysatsningen av Naturvaktarna och fortbildningen kring frågor om ekologiska fotavtryck och rovdjursfrågor. Utbildningsprogrammet runt Victoriasjön växer och nya verksamheter dras igång i Kenya och Uganda. I Mongoliet fortsätter insatserna för att fortbilda och bygga nätverk och i andra delar av Asien görs fokuserade satsningar i utvalda ekoregioner.

FINANSIERINGEN

belopp inom ( ) avser 2003

VERKSAMHETSINTÄKTER 116,6 mkr (109,8)

Totala verksamhetsintäkter uppgick till 116,6 mkr (109,8).

Av detta utgjorde Insamlade medel (Från allmänhet , företag och externa stiftelser 76,4 mkr (79,0) och Erhållna bidrag 40,1 mkr (30,7)

Insamlat från allmänheten 59 mkr (56,9)

Insamlat från allmänheten avser följande:

WWF Vänner och supporters 28 mkr (28)

Intäkterna från WWF Vänner ligger kvar på samma nivå som föregående år, trots att allt fler väljer att stödja WWF med månatliga insättningar via autogiro.

Insamlingskampanjer 14,9 mkr (12)

Vårkampanjen med insamling till artskydd gav 2,2mkr i intäkter. Höstkampanjens tema tropisk regnskog inbringade 3,1 mkr. Övriga kampanjer inbringade 9,6 mkr.

Den fortsatta satsningen på att värva faddrar har även i år varit framgångsrik inom det fyra koncepten: Pandafadder, Djungelfadder, Späckhuggarfadder och Tigerfadder, vilket bidrar till en långsiktigt billigare form för insamling.

Spontana gåvor 4,6 mkr (6,2)

Intäkterna under denna post varierar kraftigt år från år. I testamentsmedel inflöt 3,2 mkr (3,5).

I minnesgåvor och kondoleanser inflöt 0,6 mkr (0,6).

I övriga spontana gåvor inflöt 0,8 mkr (2,1)

Externt initierade gåvor 11,5 mkr (10,8)

Allmänhetens gåvor via Skandia Världsnaturfonden, där varje sparare vid årets slut avsätter 2 % av sitt kapital till WWF, nådde 5,9 mkr (5,4).

För tjugooandra året i rad genomfördes Pandaförsäljnings (tidigare VänerMedia) julförsäljning, varvid kunderna bidrar med ett i varans pris visst angivet belopp till WWF. Tusentals ungdomar deltog i försäljningsarbetet som inbringade 4,4 mkr (3,8).

Insamlat från företag 16,6 mkr (20,8)

Ett treårigt sponsringsavtal startade 2001 med möbelföretaget IKEA gällande uthålligt skogsbruk. IKEA svarade för 5,5 mkr (11,6) av årets insamlade medel från företag.

Från FöreningsSparbanken erhöles 3,0 mkr (2,1) genom Världsnaturkorterna Maestro och Mastercard. SEB Östersjöfonden WWF bidrog med 2,3 mkr (1,5) till WWF Sverige och ytterligare 0,5 mkr (0,4) till WWF Finland. SEB Global Etisk Fond bidrog med 0,6 mkr (0,2).

Genom samarbete med ICA fick WWF bl a ett bidrag från försäljning av bärkassar och Skonaserien på 1,7 mkr (1,4) vareav 1,0 mkr resultatfördes 2004. Ett treårigt samarbete med Wallenius Lines i ett internationellt havsprojekt inbringade 1,2 mkr. Ett nytt samarbete med Stena Metall inleddes under året varvid företaget stödjer WWFs utbildningsprojekt Naturvaktarna för skolungdom med 1 mkr per år, varav 0,5 mkr resultatfördes 2004.

Sveaskog bidrog med 0,5 mkr och därutöver erhöll WWF International 2,5 mkr från Sveaskog. Samarbetet med SBAB fortsatte under året med stöd på 0,5 mkr (0,1) till WWFs östersjöarbete.

Från Weibull Trädgård erhöles ett bidrag på 0,4 mkr, från Bertmarks Förlag 0,3 mkr och Forbo Flooring 0,2 mkr.

Bland övriga företag som under året givit ett värdefullt stöd kan nämnas: Magtoys, Canon, IL Recycling, Bokningsbolaget, Fritidsresor, Stenquist, HSBC, Nokia och Södertörns Förlag.

Insamlat från externa stiftelser 0,7 mkr (1,4)

Från externa stiftelser och organisationer har för sökta projekt erhållits 0,7 mkr (1,4).

Offentliga bidrag 34,5 mkr (25,6)

Från Forum Syd har till regnskogsprojekt bidrag erhållits med 15,5 mkr (6,2). Genom det sista året av ett 3 årigt ramavtal med Sida resultatfördes 11,0 mkr. Från Sida har även erhållits informationsbidrag på 2,3 mkr (1,5).

Till nationella projekt söks bidrag från EU, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, olika länsstyrelser och kommuner. Dessa bidrag uppgick sammanlagt till 3,2 mkr (2,2).

Anknutna stiftelser & WWF organisationer i andra länder 5,0 mkr (5,1)

Från de anknutna stiftelserna Florafonden, Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne , Skogsfonden STORA-WWF , Skärvårdsfonden WWF samt Stiftelsen Levande Skärgårdshav WWF har överförts 2,7 mkr (2,5) för finansiering av naturvårdsprojekten i enlighet med respektive stiftelses ändamål.

Från WWF Network (WWF familjen) har överförts 2,6 mkr för finansiering dels av nysatsningen för Östersjön, Baltic Programme, dels för ett globalt skogspolicyprojekt, båda baserade hos WWF Sverige.

KAPITALFÖRVALTNINGEN

Tiden mellan det att Stiftelsen erhåller gåvor och bidrag och att medlen utbetalas till naturvårdsändamål, ger möjlighet till förräntning av detta kapital. Stiftelsen har dessutom under årens lopp fonderat medel i avsikt att därigenom kunna ge trygghet och trovärdighet i de åtaganden som stiftelsen engagerat sig i. Säkerhet och etik styr kapitalförvaltningen i första hand.

Årets realisationsresultat vid omsättning av kapitalportföljen uppgick till totalt 0,7 mkr (-13,2).

Anknutna stiftelser

Stiftelsen WWF är ansvarig förvaltare av ett antal s.k. anknutna stiftelser, vars avkastning överförs som ändamålsbestämda bidrag till WWFs naturvårdsverksamhet efter avsättning till kapital och viss administration. Stiftelserna är självständiga juridiska personer som inte ingår i WWFs balansräkning. Under 2004 har genom donationer 2 ytterligare anknutna stiftelser tillkommit, Stiftelsen Levande Skärgårdshav WWF och Stiftelsen Mildred von Platens fond mot illegal jakt på rovdjur i Sverige. De anknutna stiftelserna per 2004 12 31 är därmed:

Stiftelsen Elisabeth Jihdes minnesfond
 Stiftelsen Florafonden
 Stiftelsen Fonden för Världsnaturfondens Carl Mannerfelt pris
 Stiftelsen Levande Skärgårdshav WWF
 Stiftelsen Makarna Forssbergs minnesfond
 Stiftelsen Mildred von Platens fond mot illegal jakt på rovdjur i Sverige
 Stiftelsen Sirie Warenborgsfonden
 Stiftelsen Skogsfonden STORA - WWF
 Stiftelsen Skärvårdsfonden WWF
 Stiftelsen Väktarfonden & Nils Dahlbecks minne

FÖRMÖGENHET

Marknadsvärdet av koncernens förmögenhet 2004-12-31 148 325 tkr (128 372) enligt nedan:

	<u>2004-12-31</u>	<u>2003-12-31</u>
Eget kapital till bokfört värde	133 353	126 465
Skillnad mellan bokfört värde och marknads- värde på värdepapper	<u>14 972</u>	<u>1 907</u>
Eget kapital till marknadsvärde	148 325	128 372

KONCERNEN

Världsnaturfonden äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens Försäljnings AB (org nr 556237– 4925), som har som verksamhet att med inriktning på miljö- och naturvård bedriva försäljning av varor till företag via telemarketing.

Bolaget omsatte under 2004 2,0 mkr (2,7) och redovisade ett nettoresultat på 611 tkr (37).

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2004		2003	
		Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
Verksamhetsintäkter					
Insamlat från allmänheten	1	59 049	59 049	56 879	56 879
Insamlat från företag	2	16 651	16 651	20 849	20 849
Insamlat från externa stiftelser		752	752	1 371	1 371
Bidrag från Sida o andra myndigheter		34 457	34 457	25 585	25 585
Bidrag från anknutna stiftelser o WWF i andra länder		5 696	5 696	5 082	5 082
Varuförsäljning		2 010	0	2 737	--
S:a verksamhetsintäkter		118 615	116 605	112 503	109 766
Ändamålskostnader					
Nationell naturvårdsverksamhet		-16 265	-16 265	-14 406	-14 406
Internationell naturvårdverksamhet		-59 554	-59 554	-51 242	-51 242
Utbildning		-5 219	-5 219	-6 660	-6 660
Information		-18 871	-18 871	-16 240	-16 240
S:a ändamålskostnader		-99 909	-99 909	-88 548	-88 548
Insamlingskostnader	3	-7 501	-7 501	-7 009	-7 009
Administrationskostnader	3	-9 148	-8 639	-9 045	-8 602
Varu- och försäljningskostnader		-652	0	-2 255	--
Verksamhetsresultat		1 405	556	5 646	5 607
Resultat från finansiella poster					
Resultat från andelar i intressebolag		0	0	-220	-220
Resultat från övriga värdepapper	4	5 364	5 364	15 585	15 585
Övriga ränteintäkter o liknande res.poster		547	546	481	477
Räntekostnader och liknande res.poster		-101	-100	-40	-34
Förvaltningskostnader		-89	-89	-66	-66
S:a res. från finansiella poster		5 721	5 721	15 740	15 742
Resultat efter finansiella poster		7 126	6 277	21 386	21 349
Skatt på årets resultat		-238	-		
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel		15 903	15 903	10 688	10 688
Reservering av ändamålsbestämda medel		-18 888	-18 888	-14 131	-14 131
Årets resultat		3 903	3 292	17 943	17 906

BALANSRÄKNING

(tkr)

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar

Not	2004 12 31		2003 12 31	
	Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
5	635	635	-	-
6	1 533	1 533	582	582
7	<u>552</u>	<u>509</u>	<u>1 012</u>	<u>926</u>
	2 720	2 677	1 594	1 508

Finansiella anläggningstillgångar

8	--	180	--	180
9	<u>118 201</u>	<u>118 201</u>	<u>121 088</u>	<u>121 088</u>
	118 201	118 381	121 088	121 268

Summa anläggningstillgångar

120 921   121 058   122 682   122 776

Omsättningstillgångar

Varulager m m

	48	--	82	--
--	-----------	----	-----------	----

Kortfristiga fordringar

	811	758	822	407
	304	264	5 145	5 108
10	<u>21 137</u>	<u>21 127</u>	<u>19 777</u>	<u>19 770</u>
	22 252	22 149	25 744	25 285

Kassa och bank

41 049   39 409   29 851   28 976

Summa omsättningstillgångar

63 349   61 558   55 677   54 261

Summa tillgångar

184 270   182 616   178 359   177 037

EGET KAPITAL OCH SKULDER

11				
	<i>Bundet eget kapital</i>	36	--	36
	<i>Fritt eget kapital</i>			
	Fond för 1001	1 632	1 632	1 632
	Ändamålsbestämda medel - ännu ej anslagna	29 358	29 358	26 373
	Balanserat kapital	98 424	97 774	80 481
	Årets resultat	<u>3 903</u>	<u>3 292</u>	<u>17 943</u>
		133 317	132 056	126 429
		133 353	132 056	126 465

Avsättningar

12	3 357	3 357	6 725	6 725
----	--------------	--------------	--------------	--------------

Kortfristiga skulder

	6 295	6 276	3 433	3 432
		13		
	20 527	20 255	17 029	16 930
13	<u>20 738</u>	<u>20 659</u>	<u>24 707</u>	<u>24 171</u>
	47 560	47 203	45 169	44 533

Summa eget kapital & skulder

184 270   182 616   178 359   177 037

STÄLLDA SÄKERHETER OCH ANSVARFÖRBINDELSER

Ställda panter	Inga	Inga	Inga	Inga
Ansvarsförbindelser	Inga	Inga	Inga	Inga

KASSAFLÖDESANALYS

(tkr)

	2004		2003	
	Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
Den löpande verksamheten				
Resultat före dispositioner	6 888	6 277	21 386	21 349
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	-4 418	-4 461	-10 624	-10 667
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	2 470	1 816	10 762	10 682
Förändring av varulager	34	-	16	-
Förändring av rörelsefordringar	3 479	3 136	-176	-334
Förändring av rörelseskulder	2 404	2 670	2 391	1 905
Kassaflöde från den löpande verksamheten	8 387	7 622	12 993	12 253
Investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-2 058	-2 058	-640	-640
Avyttring av materiella anläggningstillgångar	-	-	-	-
Placering i finansiella anläggningstillgångar	-168 268	-168 268	-103 699	-103 699
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar	173 137	173 137	99 201	99 201
Kassaflöde från investeringsverksamheten	2 811	2 811	-5 138	-5 138
Årets kassaflöde	11 198	10 433	7 855	7 115
Likvida medel vid årets början	29 851	28 976	21 996	21 861
Årets kassaflöde	11 198	10 433	7 855	7 115
Likvida medel vid årets slut	41 049	39 409	29 851	28 976

Tilläggsupplysningar

Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet

	2004		2003	
	Koncernen	Stiftelsen	Koncernen	Stiftelsen
Avskrivningar	932	889	856	813
Realisationresultat vid försäljning av värdepapper	-726	-726	13 186	13 186
Nedskrivning/återföring av nedskrivning (-) av aktier och aktierelaterade värdepapper	-1 256	-1 256	-24 830	-24 830
Avsättningar	-3 368	-3 368	424	424
Överlåtelse av Tåkerfonden till stiftelse, bankmedel			-260	-260
Totalt justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-4 418	-4 461	-10 624	-10 667

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Avser koncernen om inget annat anges.
Belopp anges i tkr om inget annat avses.

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd samt med vägledning av FRII:s årsredovisningsmall.

Anknutna stiftelser

Världsnaturfonden förvaltar tio s k anknutna stiftelser som bildats genom donationer. Stiftelsernas avkastning efter kapitalisering anslås till naturvårdsprojekt. Dessa skall enligt stadgarna bedrivas i Världsnaturfondens regi. Från de anknutna stiftelserna överförda anslag och administrativa bidrag redovisas under verksamhetsintäkter som ”Bidrag från anknutna stiftelser”.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen, som omfattar stiftelsen Världsnaturfonden och det helägda dotterbolaget Världsnaturfondens Försäljningsaktiebolag, är upprättad enligt förvärvsmetoden.

Värderingsprinciper

Fordringar har tagits upp till belopp varmed de beräknas inflyta. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde respektive nominellt värde om ej annat anges i not.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs.

Varulager

Varulagret värderas med tillämpning av först in- först ut principen enligt lägsta värdets princip.

Värdering av värdepapper

Aktier och andelar värderas till anskaffningsvärden. Nedskrivning görs om det verkliga värdet för innehavet minskat och om denna värdenedgång bedöms vara varaktig. Aktier och andelar erhållna genom testamente eller gåva värderas till marknadsvärdet vid tidpunkten för överföring till Världsnaturfondens depå.

Obligationer förvärvade i syfte att innehas till inlösenstidpunkt värderas vid förvärvet till anskaffningsvärde. Skillnaden mellan anskaffningsvärde och inlösenvärde periodiseras så att den effektiva räntan vid förvärvet är konstant över innehavstiden. Övriga värdepapper värderas enligt lägsta värdets princip.

Vid värderingen används den s k portföljmetoden, vilket innebär att den totala aktieportföljen värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen.

Intäktsredovisning

Huvudprincipen är att intäkter i form av gåvor och bidrag intäktsförs när gåvan sakrättsligt är genomförd. Detta innebär att gåvor från i första hand privatpersoner normalt redovisas enligt kontantprincipen. Insamlade medel från företag och organisationer m m redovisas efter bokföringsmässiga principer, vilket innebär att intäkterna redovisas det år de avses. Avtalade men ännu inte erhållna bidrag per bokslutsdagen intäktsförs efter en försiktig värdering i bokslutet.

Gåvor som utgörs av annan tillgång än kontanta medel värderas till marknadsvärdet vid gåvotillfället.

Not 3 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

I ändamålskostnader samt i insamlings- och administrationskostnader ingår lönekostnader.

Medelantalet fast anställda

	2004		2003	
	Antal anställda	Varav män	Antal anställda	Varav män
Moderstiftelsen	43	20	39	18
Dotterbolaget	1	1	1	1
Koncernen	44	21	40	19

Dessutom har stiftelsen haft 58 (47) projektanställda till vilka utgått 3 757 (4 217) i lön.

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

Till styrelseledamöter utgår inga arvoden

	2004		2003	
	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)	Löner och andra ersättningar	Sociala kostnader (varav pensionskostn.)
Moderstiftelsen	15 953	9 076 (3 859)	14 564	7 784 (3 004)
Dotterbolaget	300	128 (0)	265	87 (0)
Koncernen	16 253	9 204 (3 859)	14 829	7 871 (3 004)

Löner och andra ersättningar fördelade mellan Generalsekreterare och övriga anställda

	2004		2003	
	GS	Övriga anställda	GS	Övriga anställda
Moderstiftelsen	875	15 078	852	13 712
Dotterbolaget	-	300	-	265
Koncernen	875	15 378	852	13 977

Styrelseledamöter och ledande befattningshavare

	2004		2003	
	Antal på balansdagen	Varav män	Antal på balansdagen	Varav män
Styrelseledamöter	9	6	9	6
GS och andra ledande befattningshavare	9	6	9	7

Av pensionskostnaderna avser 719 (285) stiftelsens generalsekreterare. Denne har tjänstepension från 65 år inom ramen för ITP-planen.

Enligt anställningsavtal med GS uppgår uppsägningstiden från dennes sida till 12 månader och från styrelsens sida till 4 månader. För övrigt har inga avtal tecknats om avgångsvederlag eller liknande förmåner med någon inom stiftelsen eller dotterbolagets ledning.

Sjukfrånvaro i stiftelsen

		1 jan - 31 dec 2004	1 juli-31 dec 2003
Total sjukfrånvaro	1)	2,50 %	2,51%
- långtidssjukfrånvaro	2)	65,0 %	39,0%
- sjukfrånvaro kvinnor		2,56 %	2,03%
- sjukfrånvaro män		2,43 %	3,07%
- anställda < 29 år		1,61 %	0,00%
- anställda 30-49 år		2,48 %	2,53%
- anställda > 50 år		2,63 %	2,60%

1) som andel av ordinarie arbetstid

2) som andel av den totala sjukskrivningen som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer

Not 4 Resultat från övriga värdepapper

	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Utdelning aktierelaterade värdepapper	2 233	1 987
Utdelning övriga värdepapper	1 149	1 955
Realisationsresultat	726	-13 186
Återföring av nedskrivning	<u>1 256</u>	<u>24 830</u>
Summa	5 364	15 586

Not 5 Byggnader och mark

Genom testamentariskt förordnande har del av fastighet för privatbostad erhållits. Fastigheten upptas till 50% av taxeringsvärdet vid gåvotillfället.

Not 6 Förbättringskostnader på annans fastighet

	<u>Moderstiftelsen</u>	
	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående ack anskaffningsvärden	1 589	1 216
Investeringar	<u>1 145</u>	<u>373</u>
Utgående ack anskaffningsvärden	2 734	1 589
	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående ack avskrivningar enl plan	1 008	947
Årets avskrivningar enligt plan	<u>193</u>	<u>61</u>
Utgående ack avskrivningar enl plan	<u>1 201</u>	<u>1 008</u>
Bokfört restvärde	1 533	581

Not 7 Maskiner och inventarier

	<u>Koncernen</u>		<u>Moderstiftelsen</u>	
	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående anskaffningsvärde	5 353	5 087	5 137	4 871
Inköp	278	266	278	266
Försäljning och utrangering	-27	-	-27	-
Utgående ackum anskaffningsvärden	<u>5 604</u>	<u>5 353</u>	<u>5 388</u>	<u>5 137</u>
	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående ack avskrivningar	4 341	3 545	4 211	3 459
Årets avskrivning	738	796	695	752
Försäljning och utrangering	-27	-	-27	-
Utgående ackum avskrivningar	<u>5 052</u>	<u>4 341</u>	<u>4 879</u>	<u>4 211</u>
Bokfört restvärde	552	1 012	509	926

Aktiverade belopp i moderstiftelsen avser endast förvärv fr o m 1997. Tidigare år har anskaffningar kostnadsförts direkt. Kostnaden för datorprogram och installationskostnader i samband med datorinvesteringar har kostnadsförts i sin helhet.

Under året har 136 tkr (127) erlagts i leasingavgifter avseende hyrda maskiner och inventarier.

Not 8 Aktier i dotterbolag

Världsnaturfonden äger 100 % av aktierna i Världsnaturfondens Försäljnings AB som har som huvudsaklig verksamhet att med inriktning på miljö- och naturvård bedriva försäljning av varor till företag via telemarketing.

Världsnaturfonden innehar 1 800 aktier á nominellt 100 kronor för 180 tkr.

Not 9 Långfristiga värdepappersinnehav

	Moderstiftelsen	
	<u>2004</u>	<u>2003</u>
<i>Akkumulerade anskaffningsvärden</i>		
Ingående anskaffningsvärde	122 344	151 311
Förvärv	170 232	103 699
Försäljningar till bokfört värde	-174 375	-112 392
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden		-20 274
Utgående anskaffningsvärde	118 201	122 344
<i>Akkumulerade nedskrivningar</i>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående nedskrivningar	-1 256	-32 397
Årets nedskrivningar	-	-
Under året återförda nedskrivningar	1 256	24 830
Bildandet av Stiftelsen Tåkernfonden		6 311
Utgående ackumulerade nedskrivningar	0	-1 256
<i>Bokfört värde vid årets slut</i>	118 201	121 088

	Bokfört värde		Marknadsvärde	
	<u>2004</u>	<u>2003</u>	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Svenska noterade aktier och andelar	63 936	73 943	78 542	75 733
Obligationer och andra värdepapper	54 265	47 145	54 631	47 262
<i>Summa värdepapper</i>	118 201	121 088	133 173	122 995

Not 10 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Förutbetalda kostnader WWF vänner m m	2 718	3 345
Förutbetalda övriga kostnader	361	361
Upplupna intäkter allmänheten	10 306	9 257
Upplupna intäkter företag	6 131	4 318
Upplupna ränteintäkter	438	722
Upplupna intäkter övrigt	1 183	1 774
	21 137	19 777

Not 11 Eget kapital

Alltsedan stiftelsens bildande har en strävan varit att fullfölja finansieringen av stiftelsens projekt och åtaganden. Forskare och andra mottagare av anslag ska därigenom kunna känna viss trygghet i att Världsnaturfondens åtaganden kommer att fullföljas. Genom denna försiktighetsprincip utgör det egna kapitalet en förhållandevis stor del av det totala kapitalet.

Fond för 1001 avser medel som sköts till vid stiftelsens bildande för att användas för naturvårdsverksamhet. Mot bakgrund av detta redovisas detta belopp som fritt. Nedanstående sammanställning redovisar förändringen av koncernens egna kapital.

Koncernen	Bundna medel	Fond för ändamålsbestämda 1001	Balanserat kapital	Årets resultat	
Utgående balans enligt Balansräkning föregående år	36	1 632	26 373	80 481	17 943
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel			-15 903		
Reservering av ändamålsbestämda medel			18 888		
Föregående års resultat				17 943	- 17 943
Årets resultat					<u>3 903</u>
Utgående balans 2004-12-31	36	1 632	29 358	98 424	3 903

Stiftelsen	Fond för ändamålsbestämda 1001	Balanserat kapital	Årets Resultat	
Utgående balans enligt Balansräkning föregående år	1 632	26 373	79 868	17 906
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel			-15 903	
Reservering av ändamålsbestämda medel			18 888	
Föregående års resultat			17 906	-17 906
Årets resultat				<u>3 292</u>
Utgående balans 2004-12-31	1 632	29 358	97 774	3 292

Ändamålsbestämda medel avser gåvor och bidrag som lämnats med förbehåll att de ska användas för speciella naturvårdsändamål. Till skillnad från projektbundna medel kan dessa medel disponeras fritt på bästa sätt inom ändamålets område.

Not 12 Övriga avsättningar

Avser beslutade men ännu inte utbetalda anslag till naturvårdsprojekt. För utbetalning av anslag krävs att slutrapportering sker inom tre år från det att anslaget beviljats

	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Ingående balans	6 725	6 301
Avsättningar	1 731	2 707
Utbetalningar	<u>-5 099</u>	<u>-2 283</u>
Utgående balans	3 357	6 725

Not 13   Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	<u>2004</u>	<u>2003</u>
Upplupna semesterlöner	1 847	1 578
Upplupna sociala avgifter	883	736
Upplupna övriga kostnader	2 266	5 589
Förutbetalda intäkter WWF vänner m m	15 699	16 462
Förutbetalda övriga intäkter	43	342
	<u>20 738</u>	<u>24 707</u>

Ulriksdal den 17 mars 2005

Lennart Ahlgren
Ordförande

Marie Berglund

Karl Fredga

Margareta Ihse

Odd Lindahl

Finn Rausing

Christian Wegenius

Per Wramner

Susanne Åkesson

Lars Kristoferson
Generalsekreterare

Vår revisionsberättelse har avgivits den   2005

Erik Brusewitz
Auktoriserad revisor

Bo Suneson
Auktoriserad revisor